

Interpretace

Pro kurz Z0132 Urbánní a rurální studia, jaro 2014

A.Hynek, 26.2.14

C.Geertz (2000, orig.1973) uvádí v první kapitole své práce nazvané *Zhuštěný popis*: k interpretativní teorii kultury, že podle M.Webera je člověk zvíře zavěšené do pavučiny významů, které si samo upředlo, Geertz dodává, že tyto pavučiny jsou kulturou. Její analýzy nejsou experimentální vědou pátrající po zákonu, nýbrž vědou interpretativní pátrající po významu, interpretuje sociální projevy, jež jsou na povrchu záhadné.

Antropologie dělá etnografii, její intelektuální neúnavnou snahou je Rylův 'zhuštěný popis'. Analýza spočívá v třídění významových struktur, jež Ryle nazývá kódy, jde o interpretační rámce – mnohvrstevný soubor pojmových struktur, překrývajících se a proplétajících se. Pro představu uvádí C.Geertz Rylův příklad mrkajících chlapců a také svůj příklad z Maroka – uloupení ovčího stáda. Nejdříve je potřeba je pochopit a poté vyjádřit. Kultura se skládá ze sociálně nastavených významových struktur – svět představ, v němž jsou činy znaky. Podle Wittgensteina je lidem potřeba rozumět, vyznat se v nich, k tomu jazyk nestačí. Jde o popisy podané interpretativně. Předmět studia je jedna věc a jeho studium je věc druhá. Kultura se skládá ze sociálně nastavených významových struktur, v jejichž rámci lidé konají.

Představuje kontext, v jehož rámci mohou být sociální události, chování, instituce či procesy srozumitelně/hustě popsány jako vzájemně působící systémy interpretovatelných znaků/symbolů. Kultura je tak podávána z hlediska významů. Kulturní formy nacházejí své vyjádření v toku chování, přesněji v sociálním jednání – v různých artefaktech či stavech vědomí, v rolích, vzorci života. Jde přitom o určitou míru soudržnosti kulturních systémů, dobrá interpretace vede do jádra tématu, v případě události jde o její význam. V kulturní analýze odhadujeme významy a vyhodnocujeme tyto odhady. Etnografický popis interpretuje proud sociální rozmluvy, etnograf činí záznam, záznam toho, co se mluvením říká, nikoliv samu událost mluvení.

Představa, že podstatu národních společností, velkých celků lze najít, zachytit v souhrnné podobě na tzv. malých městech, vesnicích je hmatatelný nesmysl (C.Geertz, 2000, 33). Brání tomu obrovská přirozená různorodost kulturních forem a i kontext je proměnlivý. Nicméně to jádro je v roli symbolických forem v lidském životě, ve spojení s konkrétními sociálními událostmi, záležitostmi, veřejným životem.

Geertz C. (2000, orig.1973): *Interpretace kultur – vybrané eseje*. Praha, Sociologické nakladatelství, 565 s.

Podle http://besh.dwich.cz/antropologie/texty/jakoubek_nespor.html (43 z 68)31.12.2007 22:16:50 Co je a není kulturní/sociální antropologie, kulturní/sociální antropologie usiluje o systémovou analýzu sociokulturních formací. K charakteru kulturní/sociální antropologie dále nezbytně patří teoretická pluralita výkladových schémat, multiparadigmatičnost v Kuhnově smyslu (Kuhn 1997). Tento fakt považujeme za její přednost a výhodu, byť této multiparadigmatičnosti bylo často špatně rozuměno.

Konstitutivními prvky této disciplíny jsou stacionární terénní výzkum se zúčastněným pozorováním jako dominantní metodou sběru dat, holistický přístup, interdisciplinární otevřenost a rozlišování emické a etické perspektivy, to vše v rámci teoretického pluralismu, respektive multiplicity výkladových paradigmat.

Sociální reprezentace chápe R.Hytych (2008) v pojetí Moscoviciho (2000) a Wagnera (1995) jako systém hodnot, představ a praktik umožňující jak orientaci a zvládnutí světa, tak i vzájemnou komunikaci členů skupiny.

P. Novák (2009) rozšiřuje citaci Moscoviciho (1961,1984): sociální reprezentace představují systém sdílených hodnot a přesvědčení, které ustanovují řád skutečnosti a umožňují předávání těchto konstruktů povahy reality v rámci komunikační výměny. Navíc uvádí i definici N.Hayesové (1998): teorie, která se zabývá vznikem a předáváním přesvědčení sdílených společenskou skupinou či celou společností. Tato sdílená přesvědčení mají důležitou funkci ve vysvětlování reality a společenských činů. Sám ještě dodává (s.23): „Činí tak pro nás realitu srozumitelnou, bezpečnou a možnou sdílet ji v procesu komunikace s ostatními. Sociální reprezentace však nejsou jen modely reality, ale slouží i k její konstrukci.

Cloke P., Crang P., Goodwin M., eds. (2014): *Introducing human geographies*, 3rd.ed. London and New York, Routledge, 1055 s.

Viz ppt Representation-Reality

Smysl spočívá v tom, že svět má sociální obsah

Wright (2013, 1973) rozlišuje aristotelovskou vysvětlující teleologii a galileovskou vysvětlující kauzalitu, přes Hegela, pozitivismus k antipozitivismu analytické filosofie. V předmluvě P.Urban shrnuje Wrightův přínos, vychází z jeho téze: „Myslet vztah mezi událostmi jako kauzální znamená myslet jej z hlediska (možného) jednání.“ A pokračuje(s.20): Svobodu a jednání nelze plně dát do kauzální sítě. Jednání nelze pochopit bez kauzality, ale obě jsou stejnocenné. Chování má příčinu – lze je vysvětlovat kauzálně, zatímco jednání má důvod – vychází z nějakého záměru, intence, vůle. Rozumění jednání je blízké rozumění jazyku neb jsou obě zapuštěny do kontextu života určitého společenství, jeho pravidel, institucí (s.21). Ptáme-li se: Co to je? Jde o otázku interpretace, otázku rozumění významu, o co jde. Ptáme-li se: Proč k tomu došlo? Je to otázka vysvětlení příčiny či důvodu příslušného jevu. Obě činnosti se vzájemně předpokládají a podporují, nejde o dichotomii, nýbrž o rozdíl (s.22).

Hytych R. (2008): *Smrt a nesmrtelnost – sociální reprezentace smrti*. Praha, Triton, 232 s.

Novák P. (2009): *Teorie sociálních reprezentací*. Psychologie, elektronický časopis ČMPS, roč.3. č.1, s.22-29. Dostupné na: <http://e-psycholog.eu/pdf/novak.pdf>, 25.2.2014.

Wright G. (2013, 1973): *Vysvětlování a rozumění*. Praha, Filosofia, 231 s.